

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація наукової діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
(шифр і назва)

Спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(шифр і назва)

Освітня програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(шифр і назва)

Спеціалізація _____
(шифр і назва)

Вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

Факультет Економічний факультет
(назва підрозділу)

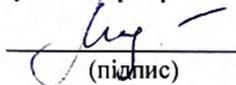
2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
«26» серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Тамара МЕРКУЛОВА, проф., д. е. н., професор кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

(підпис)

Тамара МЕРКУЛОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Гарант освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(підпис)

Людмила НЕЧИПОРУК
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА
прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організація наукової діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності D2 Фінанси, банківська справа та страхування..

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань, вмінь та практичних навичок щодо організації наукової діяльності, її різних форм з урахуванням особливостей цієї діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення із
нормативною базою наукової діяльності в Україні на тлі міжнародних тенденцій;
видами та формами наукової діяльності у світі;
організаційними формами здійснення наукової діяльності;
- оволодіння методикою підготовки наукових публікацій різних видів;
- набуття навичок ведення наукової комунікації, спілкування, дискусії;
- засвоєння основних принципів підготовки запитів на гранти, фінансування наукових досліджень та проектів.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Нормативна / за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
12 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	10 год.
Лабораторні заняття	
-	год.
Самостійна робота, у тому числі	
96 год.	102 год.
Індивідуальні завдання	
10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Компетентності:

ІК. Загальна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ЗК1. Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати автономно та відповідати за навчання інших.

ЗК6. Здатність спілкуватися у професійному середовищі та з представниками інших професійних груп у національному та міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність проводити дослідження із дотриманням принципів академічної доброчесності та прав інтелектуальної власності

ФК1. Здатність формувати науковий світогляд у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК2. Здатність до формулювання наукових задач та розробки стратегій їх розв'язання з можливістю інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу.

ФК3. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження.

ФК4. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

ФК5. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

1.7. Програмні результати навчання:

ПРН1. Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН2. Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз.

ПРН4. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

ПРН6. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкий науковій спільноті й громадськості наукові результати у сфері фінансів, банківської справи та страхування державною й іноземними мовами в усній і письмовій формі.

ПРН7. Вміти застосовувати принципи академічної доброчесності та права інтелектуальної власності для проведення досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН11. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

1.8. Пререквізити: Філософські засади наукового пізнання, Інформатика, Іноземна мова.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Види наукової діяльності та її організаційно-правові форми

Поняття науки та регулювання наукової діяльності. Види наукової діяльності: науково-дослідницька діяльність; науково-організаційна діяльність; науково-інформаційна діяльність; науково-педагогічна діяльність; науково-допоміжна діяльність. Організаційно-правові форми провадження наукової діяльності.

Тема 2. Нормативно-правова база наукової діяльності.

Законодавчі та нормативні документи, що регламентують сферу наукової та освітньої діяльності. Нормативно-правова база наукових досліджень, дисертацій, проектів. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах. Міжнародні тенденції та Україна на тлі міжнародних співставлень.

Тема 3. Наукові публікації: загальна характеристика, види, структура.

Загальна характеристика наукових публікацій. Види наукових публікацій: монографії, статті, тези тощо. Наукові статті, їх види та структура. Наукові доповіді та тези. Особливості наукових публікацій за економічною проблематикою.

Тема 4. Наукові видання.

Загальна характеристика наукових видань, їх види. Періодичні видання, журнали, збірники. Фахові видання. Вимоги до оформлення публікацій в наукових виданнях, правила подання. Особливості оформлення окремих елементів публікації/статті (анотації, список посилань, таблиці, графіка, додатки). Редакційна політика. Рецензування. Академічна доброчесність, запозичення та плагіат.

Тема 5. Наукова комунікація та наукометрія.

Загальна характеристика форм наукової комунікації. Формальна та неформальна наукова комунікація. Конференції, конгреси, симпозіуми, семінари, воркшопи. Організаційні аспекти наукової комунікації. Форми Інтернет комунікацій. Наукові портали та соціальні сеті. Наукометричні бази. Індeksi цитування.

Тема 6. Науково-дослідні роботи: організація та фінансування.

Проектний підхід в організації наукових досліджень. Фундаментальні та прикладні науково-дослідні проекти. Розробка наукових проектів, запитів та пропозицій. Гранти та їх види. Розробка, оформлення та подання грантової заявки. Міжнародне наукове співробітництво. Спільні проекти. Наукове стажування, стипендії та програми академічного обміну.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Види наукової діяльності та її організаційно-правові форми	10	1	1			8	10					10
Тема 2. Нормативно-правова база наукової діяльності.	10	1	1			8	10	2				8
Тема 3. Наукові публікації: загальна характеристика, види, структура.	24	2	2			20	24	2	2			20
Тема 4.	20	2	2			16	20		2			18

Наукові видання.												
Тема 5. Наукова комунікація та наукометрія.	26	2	4			20	26	2	4			20
Тема 6. Науково-дослідні роботи: організація та фінансування.	30	4	2			24	30	2	2			26
Усього годин	120	12	12			96	120	8	10			102

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Види наукової діяльності	1	-
2	Нормативно-правова база наукової діяльності	1	-
3	Підготовка наукових публікацій	2	2
4	Наукова комунікація	2	2
5	Наукометричні бази. Індекси цитування.	4	4
6	Організація та фінансування науково-дослідних робіт	2	2
	Разом	12	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Види наукової діяльності та її організаційно-правові форми	8	10
2	Нормативно-правова база наукової діяльності.	8	8
3	Наукові публікації: загальна характеристика, види, структура.	20	20
4	Наукові видання.	16	18
5	Наукова комунікація та наукометрія.	20	20
6	Науково-дослідні роботи: організація та фінансування.	24	26
	Разом	96	102

6. Індивідуальні завдання

Самостійна робота: підготовка тез доповіді на науковій конференції (за напрямом дисертаційного дослідження).

Здобувач самостійно або за рекомендацією викладача вибирає конференцію (вітчизняну або зарубіжну) та готує тези згідно до вимог організаторів конференції. Крім того, здобувачу необхідно зробити анотацію доповіді (200-250 слів) двома мовами (українською та іноземною за вибором здобувача). Обов'язковими елементами анотації є ключові слова та індекс УДК і JEL.

7. Методи контролю

Застосовуються такі методи навчання: лекції, презентації, виконання групових завдань на практичних заняттях, дискусії, самостійна робота із інтернет джерелами.

Протягом семестру робочою програмою передбачено поточний контроль та підсумковий у формі заліку. Поточний контроль передбачає:

- оцінювання завдань для самостійної роботи;
- підготовка тез на наукову конференцію і презентація доповіді;
- оцінювання активності та якості виступів при проведенні дискусій на практичних заняттях.

Підсумковий контроль (залік) проводиться у письмовій формі у вигляді тестування у системі Moodle. Завдання включає 20 питань, які формуються автоматично із банку тестів.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік	Сума
Самостійна робота (виконання завдань)	Підготовка тез і презентації	Доповідь та участь в дискусії	Разом		
25	20	15	60	40	100

Критерії оцінювання

Самостійна робота (25).

Виконання завдань для самостійної роботи (25)

№	Теми	Завдання	Бали
1	Види наукової діяльності та її організаційно-правові форми	Наукові парки України: підготувати огляд діяльності наукового парку України (за вибором здобувача)	3
2	Нормативно-правова база наукової діяльності.	Вивчити нормативні документи щодо організації наукової діяльності в університеті: підготувати звіт щодо переліку таких документів, їх розміщення на сайті університету.	2
3	Наукові публікації: загальна характеристика, види, структура.	Ознайомитися із вимогами до наукових публікацій в різних виданнях. Знайти приклади різних типів наукових публікацій та зробити їх порівняльний аналіз.	4
5	Наукові видання.	Проаналізувати інформацію, що представлена на сайтах відомих вітчизняних та зарубіжних наукових видань у відповідній галузі. Звернути увагу на вимоги академічної	5

		доброчесності. Фахові видання України. Підготувати аналітичку записку про категорії наукових видань України у відповідній науковій галузі	
	Наукова комунікація та наукометрія.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Засвоїти правила реєстрації в наукових базах, пошукових системах (ResearchGate тощо), управління профілем, можливостей комунікації. 2. Наукові спільноти: обрати наукову спільноту (асоціацію, організацію тощо) відповідно до наукових інтересів здобувача. Виступ на семінарі 3. Ознайомитися із форматами резюме, які прийняті в науковому середовищі. Підготувати свій CV/ 	5
	Науково-дослідні роботи: організація та фінансування.	Зробити огляд пропозицій фінансування наукових робіт за відповідним напрямом (спеціалізацією згідно науковим інтересам здобувача) із вітчизняних та зарубіжних фондів. Письмовий звіт	6

Контроль виконання завдань здійснюється на заняттях шляхом усного опитування пошукачів та їх виступів. Недоліки у відповідях: неповнота інформації (– 1 бал); неточність інформації (-1 бал); неактуальність даних (-1 бал).

Підготовка тез доповіді на конференції і презентації (20)

Студентам пропонується перелік актуальних науково-практичних конференцій, серед яких вони обирають одну. Студенті можуть самостійно пропонувати конференцію. Студенти можуть готувати виконувати спільну доповідь (не більш 3-х співавторів).

Тези і доповідь оцінюються за такими критеріями.

Тези (10). Дотримано вимоги щодо структури тез (добре сформульовано мету, методи та результати дослідження), а також виконані формальні вимоги (об'єм, ключові слова) – 10 балів.

Є незначні недоліки у структурі та оформленні – 7 балів.

Пропущені певні пункти структури або невдале сформульовані, недостатній об'єм, некоректно обрані ключові слова – 5 балів.

Текст не відповідає структурі тез наукової доповіді, а також формальним вимогам – 2 бали.

Зараховуються бали за неформальну освіту (включення в програму певної науково-практичної конференції) – 10 балів.

Доповідь і презентація (10).

Презентація повно відображає зміст доповіді, добре структурована, оформлена сучасними інструментами – 10.

Є недоліки в оформленні презентації (- 2 бали)

Є недоліки у структурі та змісті доповіді (– 3)

Є недоліки у структурі та змісті презентації (-3)

Мінімальна оцінка – 3 бали.

Доповідь та участь в дискусії (15).

Усна доповідь і презентація: 5. Недоліки: недотримання регламенту (-1), десинхронізація доповіді і презентації (-1), ораторські недоліки (-1).

Дискусія: 10. Відповідь на запитання по своїй презентації – 5. Недоліки: неповні відповіді (-1), неточні/неправильні відповіді (-1/-2), некоректне ведення дискусії (-1).

Участь в обговоренні презентацій інших здобувачів – 5. Доречне, коректне питання (+1), слушне зауваження (+1), змістовне доповнення (+1).

Зарховуються бали за неформальну освіту (виступ на науково-практичній конференції) – 10 балів.

Залік (40)

Залік проводиться у письмовій формі у вигляді тестування у системі Moodle. Завдання включає 20 питань, які формуються автоматично із банку тестів. Кожна відповідь оцінюється 2 бали. Тести формуються за наступними питаннями.

Питання до заліку:

1. Поняття науки та наукової методології
2. Структура наукового дослідження
3. Особливості наукових досліджень у сфері економіки.
4. Види наукової діяльності
5. Організаційно-правові форми провадження наукової діяльності.
6. Законодавчі та нормативні документи, що регламентують сферу наукової та освітянської діяльності.
7. Нормативно-правова база наукових досліджень
8. Нормативно-правова база дисертацій
9. Проектний підхід в організації наукових досліджень.
10. Фундаментальні та прикладні науково-дослідні проекти.
11. Гранти та їх види.
12. Розробка, оформлення та подання грантової заявки.
13. Міжнародне наукове співробітництво, його форми.
14. Наукове стажування, стипендії та програми академічного обміну.
15. Загальна характеристика наукових публікацій.
16. Види наукових публікацій
17. Наукові монографії.
18. Наукові статті, їх види та структура.
19. Наукові доповіді та тези.
20. Особливості наукових публікацій за економічною проблематикою.
21. Загальна характеристика наукових видань, їх види.
22. Періодичні видання, журнали, збірники. Фахові видання.
23. Вимоги до оформлення публікацій в наукових виданнях, правила подання.
24. Особливості оформлення окремих елементів публікації/статт
25. Редакційна політика. Рецензування.
26. Академічна доброчесність, запозичення та плагіат.
27. Загальна характеристика форм наукової комунікації.
28. Організаційні аспекти наукової комунікації.
29. Форми Інтернет комунікацій. Наукові портали та соціальні сеті.
30. Наукометричні бази. Індекси цитування.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання

90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бугріменко Р., Смірнова П. Особливості організації наукової діяльності в Україні/ Грааль науки, – 2024. - №43. DOI: 10.36074/grail-of-science.06.09.2024.002.
2. Дзьобань О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень. Навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань, QНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». — Київ; Одеса : Фенікс, 2025. — 284 с. <https://ippi.org.ua/metodologiya-organizatsiya-ta-tekhnologiya-naukovikh-doslidzen>
3. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
4. Презентація результатів наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «Фізика та астрономія» / С. О. Решетняк, Д. В. Савченко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 9,4 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 100 с.
5. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

Допоміжна література

6. Українська мова: офіційно-діловий та науковий стилі : навчальний посібник / автор-укладач Г. В. Гайович. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2024. 228 с. ISBN 978-617-8015-29-9.
7. Закон України № 1556-VII “Про вищу освіту”. 01.07.2014. 01.07.2014. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.
8. Про науку і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – Ст.25 ; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

9. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
11. <http://www.worldbank.org/>
12. Social Sciences Citation Index. Режим доступу: http://mjl.clarivate.com/publist_ssci.pdf
13. Arts and Humanities Citation Index. Режим доступу: http://mjl.clarivate.com/publist_ah.pdf
14. Science Citation Index Expanded. Режим доступу: http://mjl.clarivate.com/publist_sciex.pdf
15. <https://www.scopus.com/>
16. <https://library.tntu.edu.ua/resources/naukometrychni-bazy-danyh/>
17. <https://www.inter-nauka.com/ua/>
18. <https://business.tutsplus.com/tutorials>